

Свинчук А. А.,
аспірант, асистент
кафедри менеджменту,
ДВНЗ «Київський
національний університет
імені Вадима Гетьмана»

Svynchuk A. A.,
Postgraduate
Assistant Professor
of Management
Vadym Getman Kyiv National
Economic University

**ХАРАКТЕРНІ РИСИ
СОЦІАЛЬНОГО
ПІДПРИЄМСТВА ЯК НОВОЇ
ФОРМИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ**

**CHARACTERISTIC
FEATURES OF SOCIAL
ENTERPRISE AS A NEW
FORM OF BUSINESS**

Визначено поняття «соціальне підприємство», здійснено систематизацію та виокремленні основні риси соціального підприємства.

The concept of social enterprise, systematize and singled out the main features of social enterprise.

В умовах глобальної переорієнтації на становлення і розвиток соціально-орієнтованої ринкової економіки у суспільстві виникає гостра потреба у формуванні особливого типу підприємств, які сприятимуть реалізації соціальних цілей держави та корпорацій, але, водночас, функціонуватимуть на основі самоокупності, тобто, досягатимуть і бізнес-цілей.

Соціальне підприємництво є новою та перспективною формою ведення бізнесу, у якій відчувається значна потреба як у численних споживачів соціальних послуг, так у суб'єктів її надання, які використовують соціальні підприємства для надання соціальної допомоги (держава), або залучають їх для допомоги у реалізації проектів у сфері корпоративної соціальної відповідальності (корпорації). Потреба у мережі таких підприємств, які здатні надавати як урядовим, так і бізнес-організаціям якісні соціальні послуги та функціонувати на основі самоокупності, є як в Україні, так і закордоном.

На думку О. А. Московської, «соціальне підприємство — це особлива організація, соціально-економічний гібрид, у якому соціальна місія поєднується з ринковою діяльністю на умовах самоокупності. Його відмінність від соціально відповідального бізнесу — у переважанні соціальної мети над економічною, а від некомерційної організації соціального призначення — у комерційних засадах діяльності, що забезпечують стійке становище на ринку і фінансову незалежність в реалізації соціальної мети» [1].

За результатами наших досліджень було сформульоване наступне визначення: «соціальне підприємництво — це систематична діяльність із виробництва продукції, надання послуг, виконан-

ня робіт, що здійснюється з метою вирішення певних соціальних проблем суспільства та на основі самоокупності» [2, с. 143].

Узагальнення результатів наукових дослідження закордонних авторів з проблематики соціального підприємництва (Московская А.А., Marthe Nyssens, Sophie Adam, Toby Johnson, Patricia O'Hara, Mary O'Shaughnessy, фонд Ashoka, Коаліція соціальних підприємств Великобританії, Schwab Foundation), дозволяє виокремити наступні основні риси соціального підприємства:

- наявність соціальних цілей, тобто основна діяльність підприємства спрямована на вирішення гострих соціальних проблем, зазвичай, місцевого характеру, які повинні переважати над комерційними цілями;

- отримання прибутку — підприємство має таким чином організувати свою діяльність, щоб як мінімум існувати на основі самоокупності і як максимум реінвестувати свій прибуток у реалізацію соціальних цілей. Однак при цьому не забороняється використовувати додаткові фінансові ресурси від різноманітних фондів;

- інноваційність (новаторство) — використання нових методів, шляхів, ресурсів для подолання соціальних проблем;

- колективна форма власності — ця характеристика притаманна європейським соціальним підприємствам, що здебільшого створюються у формі кооперативів.

Проте деякі дослідники відносять до їх характерних ознак: безперервну діяльність з виробництва товарів і надання соціальних послуг; мінімальний рівень оплачуваної роботи; залучення волонтерів; прийняття рішення на основі правила «один член — один голос»; етична бездоганність лідера і культури організації тощо. Проте, на нашу думку, ці риси є специфічними, оскільки вони переважно обумовлені економічними, політичними, соціальними, історичними особливостями розвитку соціального підприємництва у тій чи тій країні. При цьому загально визнаним є той факт, що такі підприємства відіграють важливу роль у суспільстві і за активної державної підтримки (створення законодавчих умов, надання пільг тощо) здатні розв'язати гострі соціальні проблеми суспільства найекономічнішим способом.

Наявність великої кількості характеристик соціального підприємства свідчить про відсутність загальноприйнятого визначення даного поняття, а, отже, і до розбіжностей у тлумаченні характерних рис таких підприємств. Зазначене актуалізує проблему типології соціальних підприємств на основі визначення їх характерних рис.

Література

1. *Московская А. А.* Феномен социального предпринимательства и его перспективы в России // Меценат — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.maecenas.ru/libs/index.html?117>

2. *Свинчук А. А.* Соціальне підприємництво як особлива форма організації господарської діяльності // Формування ринкової економіки: зб. наук. пр. — Спец. вип. Стратегічні імперативи сучасного менеджменту: у 2 ч. — К.: КНЕУ, 2012. — Ч. 2. — С. 141—148.

Смірнов Є. В.,

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», Україна.

Smirnov Y. V.,

SHEE «Vadym Hetman Kyiv National Economic University», Ukraine

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Сформовано систему показників для оцінювання окремих елементів інтелектуальних ресурсів, які визначені за класифікацією Е. Брукінг

THE FEATURES OF THE INTELLIGENT RECOURCES OF ENTERPRISES EVALUATION

The system of indicators for the individual elements of the evaluation the intelligent resources, which defined after E. Bruckling classification is formed.

На сучасному етапі розвитку суспільство перебуває в процесі зміни історичних епох. Швидкими темпами розвивається новий етап глобальної еволюції світової цивілізації — перехід до постіндустріального суспільства. Основною ознакою постіндустріального суспільства є зниження ролі матеріальних факторів виробництва й підвищення значущості інтелектуальних ресурсів.

Проблематика інтелектуальних ресурсів розглядається різними напрямками економічної науки. Існуючі теорії, як правило, досліджують окремі види інтелектуальних ресурсів: науково-технічний прогрес, людський капітал, соціальний капітал, інтелектуальний капітал, інформацію, знання, нематеріальні ресурси. Через те, що інтелектуальні ресурси, відповідно до концепції Е. Брукінг, містять у собі кілька елементів: інтелектуальну власність, людські ресурси, інфраструктурні активи, ринкові активи, то про ефективність формування, відтворення та використання даних ресурсів варто судити, застосовуючи певну систему показників (табл. 1).

Ефективне управління інтелектуальними ресурсами та їх активне використання, спрямоване на створення сучасних,